

HET BERICHT

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos uitgevers via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Doris Knecht

HET BERICHT

Vertaald uit het Duits
door Lilian Caris

Ambo|Anthos
Amsterdam

This publication was supported by the Federal Ministry
Republic of Austria – Arts, Culture, Civil Service and Sports,
Department Literature and Publishing, Libraries.

ISBN 978 90 263 6005 3

© 2021 Hanser Berlin in der Carl Hanser
Verlag GmbH & Co. KG, München

© 2022 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos uitgevers,
Amsterdam en Lilian Caris

Oorspronkelijke titel *Die Nachricht*

Oorspronkelijke uitgever Hanser Berlin

Omslagontwerp Marry van Baar

Omslagillustratie © Alex Katz, *Slap City II*,
c/o Pictoright 2022

Foto auteur © Heribert Corn

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

EERSTE BERICHT

HET EERSTE BERICHT kwam op een zondag in september. Ik zat in de schaduw op de bank achter het huis een sigaretje te roken met mijn laptop op mijn knieën, zonder me ervan bewust te zijn dat dit het moment was waarop mijn omstandigheden veranderden, opnieuw, een klein beetje maar. Wolf zat naast me, keek op zijn mobieltje en rookte niet. Hij had de pest aan roken sinds hij er een paar maanden geleden mee was gestopt en probeerde nu iedereen die het nog deed te bekeren. Normaal gesproken liet ik het in zijn nabijheid achterwege, maar ik had me de hele middag op deze sigaret verheugd en probeerde het me te laten smaken, met steeds minder succes.

Het bericht zat in het postvakje van mijn Facebookaccount, het officiële. Ik heb twee accounts, één onder mijn eigen naam en een privé-account onder een naam die alleen mijn vrienden kennen. Ik herinner me geel herfstlicht, een zachte lucht en de kleur van de hemel boven me: een groenig warm blauw, bevuild met vervagende condensstrepen. Wolf en ik waren de hele dag op de berg geweest, nu waren we weer thuis, moe en voldaan, we zaten naast elkaar wijn te drinken op de bank die tegen de muur van het huis stond en ik merkte dat ik liever

alleen was geweest. Ik had liever in mijn eentje zitten roken, ongestoord mijn mails gelezen, Instagram en Twitter en het nieuws bekeken.

Het bericht kwam van iemand zonder gezicht en met de naam Ernst Breuer. Eerst wilde ik het gewoon ongeopend wissen, maar mijn nieuwsgierigheid kreeg de overhand. Net toen ik op het bericht klikte, maakte Wolf een handbeweging, een heel licht wegwuiven van de rook van mijn sigaret.

Ik stond op en zei: ‘Zal ik ergens anders gaan zitten?’

‘Ach nee, het is wel best,’ zei Wolf met de lichtgekwelde gezichtsuitdrukking van een gedoger, waarop ik toch maar aan de andere kant van de bank ging zitten, met mijn wijnglas in de ene en mijn MacBook in de andere hand, met de sigaret, die me niet meer smaakte, tussen mijn lippen. Ik had hem uit kunnen maken, maar het waren mijn longen, mijn lucht, mijn leven.

Het bericht van de gezichtloze man bevatte maar één zin: *Weet je eigenlijk wel van de affaire van je fantastische echtgenoot?*

‘Trump, die idioot,’ zei Wolf, ‘die begint straks nog de derde wereldoorlog.’

Zijn voorhoofd en kale kop waren verbrand. Ik wist even geen passende reactie te vinden op wat hij gezegd had, de informatie was nog maar half verwerkt in mijn brein, bedekt door een fijnkorrelige, lichtgrijze ruis, maar Wolf had helemaal geen behoefte aan een reactie.

‘Ik heb honger,’ zei hij, ‘zal ik wat te eten bestellen?’

‘Oké,’ zei ik.

‘Pizza of sushi?’ vroeg Wolf. ‘Of liever Indiaas?’

‘Maakt niet uit,’ zei ik en ik perste elk woord door de lichtgrijze ruis heen.

‘Sushi dan maar,’ zei Wolf, ‘bestel jij?’

Wolf had toch net nog gezegd dat hij iets wilde bestellen, maar vooruit. Ik sloot het bericht en probeerde het lichtgrijs in mijn hoofd zachter te zetten. Ik zei: ‘Wacht, ik vraag Sophie of ze ook iets wil. Die mag immers geen sushi hebben.’ Ik drukte mijn sigaret uit in de dode aarde van de bloempot naast de bank. Ik klikte Facebook weg en opende WhatsApp. Mijn stiefdochter woonde normaal gesproken op mijn oude studentenetape in Wenen, maar nu lag ze boven in haar oude kamer achter half neergelaten rolgordijnen op haar laptop Netflix te kijken en tegelijkertijd op haar smartphone te tikken, haar dikke buik bezorgde haar lange, magere meisjeslichaam een groteske welving. Ik had even bij haar gekeken toen Wolf en ik thuiskwamen – ‘Alles goed met je, schatje?’ ‘Alles prima, Ruth.’ ‘Wat ben je aan het doen?’ ‘Beetje whatsappen, beetje *Modern Family* kijken.’ ‘Ha, ha, heel toepasselijk.’ – en nu was ik te lui om nog een keer naar boven te gaan. De WhatsApp-chat met Sophie stond tussen die met Simon Brunner en die met Iris, die een nieuwe foto had gestuurd van iets veganistisch dat ze had klaargemaakt en dat er zoals altijd nogal goor uitzag. Ik klikte op Sophie en zag dat ze online was. *We gaan eten bestellen, wil jij ook?* Een kraai zat op het dak van de burens te krassen, op de verontwaardigde toon die kraaien eigen is. Onder Sophies naam verscheen meteen de melding dat ze aan het terugschrijven was en een paar seconden later kwam het bericht: *thx, net gegeten* met de smiley met harten-oogjes. *Oké!* schreef ik terug, met een hartje erbij, wiste beide berichten, antwoordde met een opgestoken duim en maakte een screenshot.

Wolf zat gekromd naast me op de bank.

‘Wat heb je?’ vroeg ik.

‘Ach, last van mijn rug,’ zei Wolf. ‘Die doet al een tijdje zeer.’

‘O jee, arme Wolf.’

Wolf zat nog steeds op zijn mobieltje te turen. Ik zei dat ik een goede fysiotherapeute wist. Wolf zei, ach, het zou wel weer overgaan. Hij had niet veel op met dokters, hij had er, sinds ik hem op de universiteit leerde kennen, nooit een gehad. Anders dan ik had hij zijn kunstopleiding afgemaakt en woonde hij in Wenen, in een woongemeenschap, net als vroeger, alleen waren zijn medebewoonsters nu maar half zo oud als hij.

‘Sushi is oké,’ zei ik. ‘Sophie hoeft niets.’

‘Prima,’ zei Wolf.

Ik opende de menukaart van Sakura Palace. Wolf boog zich over mijn laptop en drukte zich tegen mijn schouder, hij zat te dichtbij, veel te dichtbij. *Weet je eigenlijk wel van de affaire van je fantastische echtgenoot?* Ja, Ernst Breuer, ik weet ervan, ik weet het al een tijdje. De vraag is hoe jij het kan weten.

‘Ik wil graag California-maki, twaalf stuks, en, wacht even, ja, een grote sushi,’ zei Wolf.

Ik klikte ook nog tempura-maki met garnalen, een paar loempia’s en twee flesjes Japans bier in het winkelmandje en verstuurde de bestelling. Wolf zei iets over de situatie in Noord-Korea en swipete verder op zijn smartphone. Ik zette het screenshot in een fotobewerkingsapp, wiste Sophies naam, postte de afbeelding met de woorden *Modern Family* op Instagram en keek een minuut lang hoe de hartjes en commentaren van mijn zeventuizend volgers binnendruppelden. Ik las het bericht nog een keer. Het was niet belangrijk. Eigenaardig, ja, maar niet belangrijk, gewoon een poging me te ergeren, en het was niet de eerste. Ik klikte op het bericht, las het nog eens en beantwoordde het. Ik schreef: *Zg hr Breuer dank voor de info, bemoei u met uw eigen vuiligheid, mvg.*

‘Alles oké?’ vroeg Wolf.

‘Ja ja,’ zei ik. Ik drukte op verzenden. Facebook liet me in rode letters weten dat er een tijdelijke storing was opgetreden, dat ik opnieuw op verzenden moest klikken. Ik klikte opnieuw, weer die rode foutmelding. Ik opende de Messenger-app en het bericht kwam tevoorschijn, maar nu stond er geen afzender meer bij, alleen een anonieme Facebook-gebruiker, ik kon het niet beantwoorden. Ernst Breuer bestond al niet meer, had nooit bestaan.

‘Is echt alles oké?’ vroeg Wolf.

‘Ja, alleen weer zo’n stom bericht van een trol die me blijft lastigvallen,’ zei ik.

‘Wat staat erin?’ informeerde Wolf, altijd geïnteresseerd in de diepste diepten van mensen. Hij las alles wat los en vast zat over seriemoordenaars en keek het liefst naar films waarin mensen op desastreuze, onnatuurlijke manier aan hun einde kwamen. Nu was ik echt liever alleen geweest.

‘Ach, niets belangrijks,’ zei ik. Niets belangrijks, alleen een paar letters in een virtuele brievenbus, niets echts, niets reëls. Mijn man is dood, dus *fuck you*, Ernst Breuer.

Toen Ludwig stierf, dacht ik dat me niet veel meer kon overkomen. Ik voelde me veilig. Ik had het overlijden van mijn man overleefd, wat kon er nog gebeuren. Dat dacht ik toen tenminste.

‘Wanneer ga je weer eens naar Wenen?’ vroeg Wolf.

‘Dat weet ik nog niet precies,’ zei ik. ‘Waarschijnlijk als Sophies baby er is. Voorlopig blijft ze hier. Ze staat ingeschreven bij een kraamkliniek hier in de buurt.’

‘Wanneer is het zover?’ vroeg Wolf.

‘Over een paar dagen,’ zei ik.

‘Spannend,’ zei Wolf.

Het bericht verdween langzaam uit mijn bewustzijn. Ik

was aan zulke dingen gewend geraakt in de tijd dat het internet nog maar net bestond. Een paar figuren hadden me op tv gezien toen ik een kunstprogramma presenteerde totdat het werd geschrapt, en ze stuurden me brieven of kaarten met beledigingen en liefdesverklaringen of allebei tegelijk. De meeste gooide ik ongelezen weg, de ergste stuurde ik door naar de hoofdredactie, die ze vervolgens weggooide. Later kwamen er mailtjes, in een opwelling geschreven, snel verzonden via G-mailaccounts, en inmiddels blokkeerde ik regelmatig de lastigste stalkers op Twitter, de brutoeste schelders, degenen die met verkrachting dreigden. Ik had verwacht dat het minder zou worden naarmate je ouder werd, maar dat was niet zo. Of dat het je niet meer zou opvallen. Ik was eraan gewend geraakt zulke berichten niet serieus te nemen. Net als alle vrouwen die ook maar een beetje in de openbaarheid traden. Het hoorde er nu eenmaal bij als je een vrouw was, en als je je ertegen verweerde werd het alleen maar erger; niet voor de mannen tegen wie je je verdedigde, maar voor de vrouwen die daar de moed voor hadden. Ik was eraan gewend. Ik nam het niet serieus.

Er waren in mijn leven veel belangrijker dingen aan de hand. Mijn man was drie jaar geleden gestorven en telkens werd ik met problemen geconfronteerd die vroeger door hem waren opgelost. Mijn verdriet om Ludwig en het venijn waarmee dat vermengd was sinds ik er vlak na zijn dood achter was gekomen dat hij een geheime geliefde had gehad van wier bestaan ik geen flauw benul had. Sophie, die binnenkort een baby kreeg en niet wilde zeggen van wie. Mijn vijftienjarige zoon Benni, die nog bij me woonde en die het moeilijk had op school, met het verdriet om zijn vader en met het schuldgevoel over diens dood. Mijn oudste zoon Manuel, die een paar we-

ken geleden het huis uit was gegaan, in Amsterdam studeerde en die blijkbaar een nieuwe vriend had. Mijn tuin dreigde overwoekerd te raken omdat ik me er te weinig om bekommerde. Ik had een deadline voor een scenario in het verschiet en ik was veel te lang niet bij mijn vader op bezoek geweest in het verpleegtehuis waar hij sinds een aantal jaren woonde. Dat er wel degelijk een nu en een daarna bestond, merkte ik later pas. In die tijd dacht ik nog dat ik de architect van mijn eigen geluk was en dat ik alles wat me niet in de vorm van ziekte en dood, natuurrampen en vreselijke ongelukken zou treffen onder controle kon houden, kon beïnvloeden en afwenden. In die tijd dacht ik nog dat ik, anders dan anderen in mijn omgeving, mijn leven in de hand had, omdat ik mezelf sterker, slimmer, stoerder en steviger vond. Dat was ik misschien ook, maar het hielp niet, integendeel. Het provoceert mensen als je sterk en onafhankelijk bent en sommige willen je dat van je afpakken. Ze willen je laten zien dat je helemaal niet zo sterk en onafhankelijk bent als je denkt. En ze beginnen met een krachtmeting, hun kracht tegen de jouwe, zonder dat je het merkt, en opeens merk je het.

ZOMER 2019

ZO LEEFDE IK. Er stond een fiets in mijn tuin toen ik thuis kwam. Hij leunde tegen de binnenkant van de smeedijzeren tuinpoort aan, blauw glanzend, met witte letters op de stang. Wijnranken slingerden langs het zwarte ijzer, de druiven nog klein en hard en zo zuur dat je ze meteen weer uitspuugde. De fiets was van Hartmann, een buurman die even verderop woonde en met wie ik soms een biertje dronk. Ik zette mijn boodschappentassen even neer en pakte de post uit de brievenbus die aan de poort hangt, vrijwel overwoekerd door druivenranken, een wonder dat de postbode hem nog kon vinden. Ik haalde de reclamefolders van discounters eruit, goed om de kachel mee aan te maken, een elektriciteitsrekening, het buurtkrantje, de aankondiging van een vlooiemarkt in de stad en een flyer met de uitnodiging voor een antikernenergiebetoging.

Ik gooide alles in een van de halfvolle tassen. Ik was blij de fiets in mijn tuin te zien. Dat was ik niet altijd, soms maakte het me nerveus dat Hartmann in mijn nabijheid was, dat wie dan ook in mijn nabijheid was, hoewel ik voor mezelf in deze wereld met haar eisen, haar roddels, haar onverdraaglijke

aandacht een toevluchtsoord had gevonden in mijn stille tuin, waarvan de atmosfeer alleen werd verstoord door mijn eigen bewegingen, door de wind die de bomen deed ruisen, door de geluiden die van achter de muren en de schanskorfwallen van de buren doordrongen, door dieren die zonder aandacht te vragen door de tuin zwierven. Niets stoorde me. Niemand werkte me op de zenuwen. Benni was voor drie weken op taal-cursus in Engeland, en ik was graag alleen in dit huis en op dit stukje grond waar zonder aankondiging geen bezoek kwam. Alleen Hartmann kwam hier heel vaak langs, omdat mijn tuin een stukje verderop uitliep op de oever van de rivier, maar vandaag stoorde het me niet dat hij met zijn hengel de kortere route door mijn grasland had genomen en nu mijn heerlijke, woordeloze autonomie met zijn aanwezigheid verknalde.

Toen wij dit huis bouwden stond op het perceel alleen een gammal schuurtje, een onderkomen voor schapen, en was er in de wijde omgeving vrijwel niets, alleen wat oude huizen, grasland en akkerland en weiland, niemand wilde hier wonen, in de periferie van een toch al perifere middelgrote stad. Ik wilde er zelf eigenlijk ook niet wonen, alleen hadden we weinig keus, en Ludwig had dit stukje land geërfd, het lag tussen de stukjes van zijn broers, die de hunne algauw verkochten. Maar Ludwig wilde voor ons en de kinderen, die hij in zijn hart toen al had, een huis bouwen. Op zijn eigen land. Volgens zijn eigen ideeën. Met zijn eigen handen.

In het schuurtje vond ik een foto van een hond die met een punaise op een balk was geprikt. Ik kwam er pas achter wat voor hond het was toen ik de foto aan Helga, mijn buurvrouw, liet zien, die de hond gekend had en zei dat het een appenzeller was. De hond was van de mensen geweest die jarenlang het

perceel voor hun schapen hadden gepacht en de schuur hadden gebouwd. Op de achterkant van de foto stond een stempel, hij was in de jaren zeventig genomen: een gevlekte, middelgrote hond met lieve, trouwhartige ogen, hij keek recht in de camera. Ik had graag geweten hoe de hond heette, maar Helga wist het ook niet meer, hij was waarschijnlijk al lang dood toen ik de foto vond. Ik liet hem op de balk zitten tot ik hem weer zag toen het huis af was en we het bouwvallige schuurtje sloopten om daar Ludwigs werkplaats te bouwen, ik lijstte hem in en hing hem op in de gang, en daar hing hij nog steeds. Ik had het gevoel dat de hond bij het huis en de grond hoorde en dat hij er nog steeds over waakte, vanuit de hondenhemel, ook al zou ik dat aan niemand hebben toegegeven, omdat iemand die niet in God gelooft maar wel in onbekende dode honden die over je waken op anderen nogal vreemd overkomt. Op een gegeven moment dacht ik dat ik beter naar een levende hond kon uitkijken, en dan misschien ook naar een grotere, angstaanjagendere, een die indruk maakte als hij bij het tuinhek naar vreemden, vervelende burens en vastgoedklojo's blafte. Soms realiseerde ik me dat ik nooit zo iemand had willen zijn bij wie geen mensen kwamen, iemand die alleen bepaalde mensen toeliet, maar nu was ik dat misschien wel. Of ook niet. Of alleen soms. Ik had vrienden, genoeg vrienden, en ik dacht dat ze dat voor altijd zouden zijn, en meer had ik toen niet nodig.

IK HAD JOHANNA over de anonieme berichten verteld, met een de eerste keer nadat ze waren gekomen. Ik had er nog drie via Messenger gekregen, ze waren scherper geworden, kwetsender, hatelijker, dreigender. We troffen elkaar in Billy's Bar, van oudsher onze stamkroeg. Johanna had er zoals altijd een duidelijke mening over.

‘Alsjeblieft, heb er schijt aan. Je krijgt toch voortdurend van die shit?’

‘Ja, maar hoe kan hij dat allemaal weten? Of zij: bij de laatste twee staan er ineens vrouwennamen als afzender.’

‘Het is vreselijk, zeker, en iemand heeft blijkbaar je Twitter of Facebook gelezen, heeft gewoon wat geprobeerd en de boodschap is toevallig aangekomen, breek je hoofd er niet over, vergeet het, wil je nog een glas wijn? Natuurlijk nemen we er nog eentje. Billy, nog twee glazen rode veltliner alsjeblieft! En wat extra pinda's. Bedankt, Billy! Negeer het, Ruth. Weet je nog, die figuur met dat bloederige varkenshart die naar de studio kwam en van de portier eiste dat hij jou erbij zou roepen zodat hij het je persoonlijk kon overhandigen?’

‘Ja, lieve help, dat had ik helemaal verdrongen. Gelukkig was dat een ongevaarlijke gek.’